

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2026

tijdvak 1

muziek CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examinerator en gecommitteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Blok 1 Post Malone feat. Morgan Wallen - I Had Some Help

1 D

2 B

3 A

4 maximumscore 1

een van de volgende:

- alleen bassdrum / zonder snaredrum / zonder hihat
- eenvoudiger ritme bassdrum / alleen four-on-the-floor (of een omschrijving hiervan) / alleen kickbeat (of een omschrijving hiervan)

5 B

6 maximumscore 1

een antwoord, bijvoorbeeld:

- commerciële / financiële reden
- breder / ander publiek aanspreken
- muzikaal interessant
- Andere zangers zijn bekender met het genre.
- inspirerend

Opmerking

Een antwoord als 'Dat vindt hij leuk.' is niet voldoende.

Blok 2 W.A. Mozart - Kwintet voor klarinet en strijkkwartet, deel 1

7 D

8 D

9 B

10 B

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 3 • pijl 1: 4/4-maat/vier tellen per maat en de kwartnoot duurt één tel • pijl 2: legato/gebonden • pijl 3: triller / twee noten snel afwisselen	1 1 1
12	maximumscore 1 bewering 1: juist bewering 2: onjuist <i>Opmerking</i> <i>Alleen als beide antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.</i>	
13	maximumscore 2 twee antwoorden, bijvoorbeeld: – gebogen tonnetje; ook goed: gebogen mondstuk – minder kleppen – gebogen aanhechting van de klankbeker / knik bij de klankbeker – ronde klankbeker – andere houtsoort / andere kleur (hout) per juist antwoord	1

Blok 3 Abel Selaocoe - Ka Bohaleng

- 14 **maximumscore 1**
een van de volgende:
 - De cello wordt (met de rechterhand) aangeslagen (als een gitaar). / De snaren worden aangeslagen.
 - hammer-on(techniek) / tap(techniek) (of een omschrijving hiervan)
Opmerking
Het antwoord 'pizzicato' mag niet goedgerekend worden.
- 15 **maximumscore 1**
Uit een juist antwoord moet blijken dat, een van de volgende:
 - de zanger zowel laag / bas als hoog / tenor zingt.
 - door het gebruik van een bijzondere stemtechniek lage tonen / ondertonen (mee)klinken.
Opmerking
Een antwoord als 'De zanger heeft een opvallende stem.' is niet juist.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 1

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- Er wordt gewezen naar het publiek.
- Er wordt gewezen naar de keel / stem.
- De zanger / een muzikant houdt zijn hand achter het oor.
- De zanger roept naar het publiek / zegt 'Let's hear it.' / zegt 'No come on guys'.
- Alle muzikanten kijken naar het publiek.
- (Er klinkt) alleen (een puls in het) slagwerk.

Opmerking

Alleen als twee antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

17 C

18 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- luid
- uitroepen
- rauw stemgebruik (van de zanger)
- sterk geaccentueerde begeleiding
- call-and-response (of een omschrijving hiervan)

per juist antwoord

1

Opmerking

Het tempo wordt buiten beschouwing gelaten.

19 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- herhalende motieven
- hoog tempo
- kleine notenwaarden
- globaal stijgende melodie
- Alle instrumenten spelen.
- stuwende ritmiek
- staccato
- sterke accenten

ook goed: sneller (dan het voorafgaande)

per juist antwoord

1

Opmerking

De dynamiek wordt buiten beschouwing gelaten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 4 J. Brahms - Symfonie nr. 1, deel 1

20 maximumscore 1
pauk(en)

21 B

22 maximumscore 2



indien vier tekens juist	2
indien twee (of drie) tekens juist	1
indien minder dan twee tekens juist	0

23 B

24 maximumscore 2

10: hoorn

13: fagot

15: cello

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 2

articulatie	X
dynamiek	X
tempo	X
toonhoogte	
toonsoort	

	drie antwoorden juist	twee antwoorden juist
indien vier aanwijzingen aangekruist	1	0
indien drie aanwijzingen aangekruist	2	1
indien twee aanwijzingen aangekruist		1

Opmerking

In alle overige gevallen geen scorepunten toekennen.

Blok 5 Frank van Essen

26 maximumscore 1

Uit een juist antwoord moet blijken dat dit gebeurt om de klank van een echt strijkorkest zo goed mogelijk te benaderen.

Opmerking

Een antwoord als 'Dat vindt Martin Garrix mooi.' is niet voldoende.

27 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- steeds meer instrumenten
- steeds meer ritmische lagen
- steeds meer melodische lagen
- stijgende (melodie)lijn (hoge strijkinstrumenten)
- herhalende motieven
- zang octaaf hoger

per juist antwoord

1

Opmerking

De dynamiek wordt buiten beschouwing gelaten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

twee van de volgende:

- donkere / blauwe belichting (of een omschrijving hiervan)
- donker decor (met uitzondering van de projectie)
- donkere kleding
- rustige cameravoering (of een omschrijving hiervan)
- (gebruik) close-ups
- De gekleurde geprojecteerde beelden verdwijnen zodra de zang begint.

per juist antwoord

1

29 maximumscore 1

conga('s)

Opmerking

De antwoorden bongo('s) en djembé mogen niet goedgekeurd worden.

30 maximumscore 1

bewering 1: juist

bewering 2: juist

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

31 maximumscore 2

twee antwoorden, voorbeelden van een juist antwoord:

- ja, omdat de muziek een mineurkarakter heeft en er donkere kleuren gebruikt zijn
- ja, omdat de muziek geheimzinnig klinkt en de afbeelding ook mysterieus is
- nee, omdat de muziek luid klinkt en het op de afbeelding nacht is en dus stil lijkt
- nee, omdat de instrumenten en muzikanten niet te zien zijn op de afbeelding

per juist antwoord

1

Opmerkingen

De keuze voor ja en/of nee heeft geen invloed op de score.

Alleen als het argument een overeenkomst met (ja) of verschil tussen (nee) het fragment en de albumcover aangeeft, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 6 Regina Spektor - Fidelity

32 maximumscore 1

pizzicato

33 A

34 maximumscore 2

maat 1								maat 2							
(X	X		X		X	X	X)	X	X					X	

maat 3								maat 4							
(X	X		X		X	X	X)	X	X	X	X			X	

- maat 2 geheel juist 1
- maat 4 geheel juist 1

35 maximumscore 1

Uit een juist antwoord moet blijken dat een (volledig) akoestisch drumstel wordt gebruikt.

36 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- De zangeres is alleen in beeld.
- De telefoon gaat niet over. / Er wordt niet gebeld.
- De zangeres zit alleen aan een tafeltje (maar er zijn twee plekken).
- De zangeres kijkt (soms) (enigszins) treurig.
- De beelden zijn (voornamelijk) in zwart- en wittinten; ook goed: zwart-wit.

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 **maximumscore 1**

een van de volgende:

- And it breaks my heart,
and it breaks my heart
And it breaks my heart,
and it breaks my heart
And it breaks my heart,
and it breaks my heart
- And it breaks my heart,
and it breaks my heart
And it breaks my heart,
and it breaks my heart
And it breaks my heart,
and it breaks my heart

Blok 7 F. Martin - Ode à la Musique

38 **B**

39 **C**

40 **maximumscore 1**

adagio

41 **A**

42 **maximumscore 2**

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- alleen hoge stemmen / vrouwenstemmen
- zacht
- meerstemmig
- lang aangehouden toon op 'cointe'
- legato
- ontbreken koperen blaasinstrumenten
- gevoelig
- zangerig

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

43 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- lang aangehouden eerste toon
- geheel unisono
- crescendo
- sforzando / accent op de eerste lettergreep
- staccato slotnoot

per juist antwoord

1

Blok 8 Yves Berendse - Terug In De Tijd

44 B

45 A

46 maximumscore 1

bij tekstregel 5 en 8

47 A

48 maximumscore 1

een antwoord, bijvoorbeeld:

- De (meeste) instrumentalisten bewegen niet / nauwelijks met de muziek mee.
- De (meeste) instrumentalisten zijn neutraal gekleed. / De (meeste) instrumentalisten hebben onopvallende / zwarte kleding aan.
- Er wordt van blad / tablet gespeeld. / Er wordt niet naar het publiek gekeken.

49 maximumscore 2

twee antwoorden, bijvoorbeeld:

- lachende mensen
- dansende mensen
- zingende mensen
- feesttent
- omhelzing

per juist antwoord

1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 22 mei te accorderen.

Ook na 22 mei kunt u nog tot en met 10 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

Tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

blok 1	Post Malone feat. Morgan Wallen - I Had Some Help cd: Mercury Records 00602465958249
blok 2	W.A. Mozart - Kwintet voor klarinet en strijkkwartet, deel 1 Felix Quartet; Gerbrich Meijer: klarinet cd: AvroTros ATKP017 partituur: Bärenreiter Verlag, Kassel (1958) afbeelding: https://www.concertgebouworkest.nl/nl/verhalen/olivier-patey-in-mozarts-klarinetconcert (16-10-2024)
blok 3	Abel Selaocoe - Ka Bohaleng cd: Warner Classics 0190296224331 video: https://www.youtube.com/watch?v=mJZ4zd7Acq0&t (11-12-2024)
blok 4	J. Brahms - Symfonie nr. 1, deel 1 Nederlands Philharmonisch Orkest o.l.v. Jaap van Zweden cd: Brilliant Classics 93554/1 video: Elbphilharmonie Orchester o.l.v. Alan Gilbert https://www.youtube.com/watch?v=YfljJpAEIEs (10-09-2024)
blok 5	Frank van Essen video: https://www.youtube.com/watch?v=UVZ06d2u5tE&t (11-12-2024) video: https://www.youtube.com/watch?v=nOh9vHEyXIk&t (11-12-2024) opname: https://www.youtube.com/watch?v=LEh9F67Z5n8&t (11-12-2024) opname: https://www.youtube.com/watch?v=_a_vU9z7kcw&t (11-12-2024) opname: https://www.youtube.com/watch?v=kBmYmn7UhoU&t (03-01-2024) afbeelding: https://bertilvanwieren.nl/fotografie/frank-van-essen/ (03-01-2024)
blok 6	Regina Spektor - Fidelity opname: Sire 9362-44112-2 opname: https://www.youtube.com/watch?v=LjEmPS-yd_8 (11-12-2024) video: https://www.youtube.com/watch?v=wiggqKfLWjvM&t (11-12-2024)
blok 7	F. Martin - Ode à la Musique Pro Musica Chamber Choir o.l.v. Jan Yngwe; Filip Hamber: bariton; Pierre Torwald: trompet; Daniel Arnesson, Kersten Skoglund: hoorn; Andreas Kratz, Peter Johansson, Johan Wiklund: trombone; Pia Yngwe: piano; Erik Ottosson: contrabas cd: Prophone Records AB SCD 1118
blok 8	Yves Berendse - Terug In De Tijd opname: iTunes video: https://www.youtube.com/watch?v=wLjaOuyaTzc&t (11-12-2024) video: https://www.youtube.com/watch?v=ERSCR2cuqAU&t (11-12-2024)
notenvoorbeelden	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2025
grafische notaties	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2025